

Datum
2019-08-22
Vår referens
Emma Möller
Utredningssekreterare
emma.moller@malmo.se

Tjänsteskrivelse

Remiss angående Motion av Nima Gholam Ali Pour (SD) om att motverka skolfrånvaro och främja skolnärvaro GRF-2019-13874

Sammanfattning

I motionen föreslås bl.a. att berörda nämnder ska upprätta gemensamma mål om skolnärvaro och att grundskolenämnden ska upprätta en årlig rapport om skolfrånvaro. Vidare föreslås att kommunstyrelsen ska utarbeta en kommunal strategi för skolnärvaro som involverar relevanta aktörer samt utse en kommunal samordnare för arbetet med skolnärvaro som samordnar samverkan mellan olika förvaltningar och verksamheter i Malmö stad. Grundskoleförvaltningen gör bedömningen att det idag redan finns strukturer både inom grundskoleförvaltningen och mellan förvaltningarna i Malmö som säkrar att arbetet med att främja närvaro och minska frånvaro bedrivs i enlighet med skollagen. Mot bakgrund av ovanstående föreslår grundskoleförvaltningen att grundskolenämnden ska föreslå kommunstyrelsen att anse motionen besvarad.

Förslag till beslut

Grundskolenämnden föreslås besluta

1. Grundskolenämnden godkänner förvaltningens förslag till yttrande och skickar det till kommunfullmäktige.
2. Grundskolenämnden föreslår kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att anse motionen besvarad.
3. Grundskolenämnden förklarar paragrafen omedelbart justerad.

Beslutsunderlag

- Motion av Nima Gholam Ali Pour (SD) om att motverka skolfrånvaro och främja skolnärvaro
- G-Tjänsteskrivelse GRNAU 2019-09-13 Remiss angående Motion av Nima Gholam Ali Pour (SD) om att motverka skolfrånvaro och främja skolnärvaro

Beslutsplanering

Grundskolenämndens arbetsutskott 2019-09-13
Grundskolenämnden 2019-09-24

Beslutet skickas till

Kommunfullmäktige

Ärendet

Grundskoleförvaltningen ställer sig positiv till motionärens utgångspunkter om att motverka skolfrånvaro och främja skolnärvaro samt till problembeskrivningen. Det är viktigt att politiken tar ett större ansvar för elevers närvaro i skolan genom att frågan bättre förankras i politiken och att politikerna får ökad kunskap om närvaro och frånvaro i Malmös skolor.

Skolinspektionens granskningar

Skolinspektionen har i sin rapport ”Omfattande frånvaro”¹ dragit vissa slutsatser kring vad som är nyckelfaktorer i skolors arbete med att motverka frånvaro. Inledningsvis konstaterar Skolinspektionen att elever med hög frånvaro är en heterogen grupp och att orsakerna till frånvaro är många. Vidare är frånvaro en riskfaktor som har en tydlig koppling till andra typer av problematiker senare i livet.

Mot bakgrund av detta pekar Skolinspektionen på vikten av att upptäcka och ta frånvaro på allvar i tid. Ett för sent agerande påverkar den enskilde eleven och försvårar möjligheterna att vända en negativ trend. I begreppet att ta frånvaron på allvar ingår inte bara att upptäcka frånvaron utan också att ha åtgärder att vidta. Dessa åtgärderna ska vara rätt för eleven och kunna sättas in i rätt tid, något som förutsätter att orsakerna till elevens frånvaro utreds. I framtagandet av rapporten har Skolinspektionen sett hur skolor ofta fokuserar på pedagogiska orsaker och insatser, vilket inte ger särskilt god effekt för elever där problematiken som orsakar frånvaron har med social eller individuella faktorer att göra. För att på ett tidigt stadium kunna identifiera de bakomliggande faktorerna krävs samverkan mellan flera professioner och ett forum där eleven kan uttrycka sina egna tankar kring frånvaron och sin situation. Skolinspektionen konstaterar att elevhälsan ofta kan användas i en större utsträckning i frånvaroarbetet. Vidare beskriver rapporten hur skolors samverkan med andra aktörer är en nyckelfaktor för att komma till rätta med frånvaro. Om det inte råder en samsyn inom kommunen kring frånvaro och den problematik som kan kopplas dit riskerar olika aktörer att arbeta ineffektivt och därmed nå liten effekt. Sammantaget lyfter Skolinspektionen fram hur organisation, systematik och rutiner är det viktigaste för att tidigt kunna upptäcka frånvaro, identifiera orsaker och sätta in rätt insatser i rätt tid och av rätt aktörer.

Redan år 2016 tog grundskoleförvaltningen fram riktlinjer för att främja närvaro och minska frånvaro. Efter två läsår utvärderades de och hösttermin 2018 infördes reviderade riktlinjer vilka bygger på erfarenheterna som då framkom samt på den skärpta lagstiftningen den 1 juli 2018 om frånvaro och skolplikt². Förvaltningens riktlinjer följer skollagen och Skolverkets Allmänna råd om närvaro och frånvaro³, rekommendationer som Skolinspektionen ger samt den källa som motionären hänvisar till, dvs rapporten ”Vänd frånvaro till närvaro” utgiven av Sveriges Kommuner och landsting.

När det gäller frågan att upprätta gemensamma mål om skolnärvaro så har nämndsmålen idag en sådan struktur att de ligger på en annan detaljnivå än vad motionären föreslår. Med anledning av pågående omarbetning av nämndsmålen skulle det finnas rent praktiska svårigheter att få med de

¹ Skolinspektionen (2016). *Omfattande frånvaro – en granskning av skolors arbete med omfattande frånvaro*.

² 7 kap. 19a §, 7 kap. 21-22 §§, skollagen (2010:800). Ny lagstiftning 2018-07-01.

³ Skolverket (2012) *Allmänna råd för arbetet med att främja närvaro och att uppmärksamma, utreda och åtgärda frånvaro i skolan*.

föreslagna målen i den nya målstrukturen.

Angående frågan om att grundskolenämnden upprättar en årlig rapport om skolfrånvaro som beskriver nuläget och utvärderar åtgärder så redovisas dessa frågor i nämndens årliga kvalitetsrapport i december. Det pågår ett utvecklingsarbete med att förbättra dataunderlaget till rapporten. Utöver redovisningen i den årliga kvalitetsrapporten får grundskolenämnden löpande varje månad information om hur många utredningar om ”upprepade eller längre frånvaro” som inlett vid förvaltningens skolor. Det sker under punkten Anmälan till huvudmannen enligt 7 kap 19a § skollagen. I syfte att säkerställa dessa frågor i det dagliga arbetet så följs riktlinjerna för att främja närvaro och minska upp i skolornas och huvudmannens systematiska kvalitetsarbete. Frågorna tas upp i kvalitetsdialogerna med varje enskild skola då rektor och utbildningschef bland annat tittar på frånvarostatistik.

Motionären föreslår att uppdra åt kommunstyrelsen att utarbeta en kommunal strategi för skolnärvaro som involverar polisen, barn- och ungdomspsykiatri, fritidsförvaltningen, socialtjänsten och andra relevanta aktörer, samt kontinuerligt utvärdera denna strategi. På lokal skolnivå förekommer redan idag samverkan mellan dessa parter. När det gäller samverkan på övergripande nivå mellan parterna så finns det idag flera forum i staden. Dock är inte dessa forum samordnade sinsemellan. Tre exempel är SSP, CTC och samverkansplattform för stärkt skydd för barn och unga.⁴

SSP – samarbete mellan skola, socialtjänst, polis, fritidsgårdar och räddningstjänst.

SSP arbetar med ungdomar utifrån fem fokusområden:

- förebyggande insatser som riktas till unga i riskzon (så kallad selektiv prevention)
- förhindra att unga rekryteras till kriminella nätverk
- uppmärksamma brottsutsatta ungdomars situation
- drogförebyggande insatser
- trygghetsskapande insatser i offentlig miljö.

CTC – Community That Cares

CTC är ett övergripande system för ett långsiktigt socialt preventionsarbete. Målet är att ska skapa goda uppväxtvillkor för barn och unga. Arbetet med lokala områdesteam är under uppbyggnad i Malmö. Utgångspunkten för CTC är att det finns faktorer i samhället som påverkar barn och ungas uppväxtvillkor. Arbetet handlar om att undanröja riskfaktorer och tillföra skyddsfaktorer i barnens livsmiljöer. Det bygger på samverkan mellan aktörer i närområdet, bland annat kommunala tjänstepersoner inom skola och socialtjänst, polis, civilsamhälle, boende och näringsliv. Syftet är att skapa en positiv social utveckling och skydda barn och unga från att hamna i negativa spiraler.

Samverkansplattform för stärkt skydd för barn och unga

Kommunstyrelsen beslutade den 31 maj 2017 att anmoda arbetsmarknads- och socialnämnden, förskolenämnden, grundskolenämnden samt gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden att gemensamt utreda frågan om att inrätta en samverkansplattform för frågor som rör barn och unga i behov av skydd och stöd samt återkomma med svar hösten 2017.⁵ Alla fyra berörda nämnder kom överens om att år 2018

⁴ Andra samverkans exempel är tex. sociala insatsgrupper.

⁵ STK-2016-1055.

inrätta en samverkansplattform för frågor som rör barns och ungas uppväxtvillkor, vilken skulle utgöras av nämndernas presidier samt förvaltningsrepresentation.⁶

Uppdraget för samverkansplattformen beskrevs vara att samordna, stödja, följa upp, driva och utveckla gemensamma insatser inom området barns och ungas uppväxtvillkor. Det bedömdes vara nödvändigt med motsvarande ledningsorgan på tjänstepersonsnivå mellan de berörda förvaltningarna för att säkerställa att konkret samverkan sker så att barn och unga i Malmö som har behov av stöd får detta tillgodosett. Samverkan barn och unga Malmö (SBUM) föreslogs utgöra detta tjänstemannaorgan.

Avslutningsvis frågan om att uppdra åt kommunstyrelsen att utse en kommunal samordnare för arbetet med skolnärvaro i Malmö stad, som samordnar samverkan mellan olika förvaltningar och verksamheter omkring skolnärvaro. Ändringarna i skollagens bestämmelser om frånvaro och skolplikt den 1 juli 2018 innebar bland annat att elevens hemkommun, vid behov, ska samordna insatser från olika aktörer för att eleven ska närvara i skolan.⁷ Grundskoleförvaltningen har därmed sett över sin organisation för att kunna uppfylla lagkraven. Samordningen sker i dagsläget i en konkret situation nära elevens vardag utifrån skolans utredning om upprepad eller längre frånvaro.

Grundskoleförvaltningen gör bedömningen att det idag redan finns strukturer både inom grundskoleförvaltningen och mellan förvaltningarna i Malmö som säkrar att arbetet med att främja närvaro och minska frånvaro bedrivs i enlighet med skollagen. Mot bakgrund av ovanstående föreslår grundskoleförvaltningen att grundskolenämnden ska föreslå kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att anse motionen besvarad.

Ansvariga

Helena Plantin Enhetschef

Anette Enhav Avdelningschef

Anders Malmquist Förvaltningschef

⁶ GRF-2017-14668.

⁷ 7 kap. 21 § skollagen (2010:800).